

## Verslag van een eerste strandwandeling na de cursus strandvondsten

Johan Devos

In oktober 2014 organiseerde Natuurpunt Middenkust een cursus "Strandvondsten". Op 2 en 9 oktober hadden we les gekregen van Hans De Blauwe over allerlei aanspoelsels die je op een strand kan vinden. Tijdens de eerste les kregen we in het kort geschetst hoe het getij werkt en wat de invloed daarvan is op wat aanspoelt. Daarna werd zowat alles getoond wat kan aanspoelen langs ons strand. Hans startte met anorganisch afval van allerhande plastic tot visserijartikelen en andere kunststoffen, daarna kwamen braakballen en uitwerpselen aan bod gevolgd door natuurlijke producten hout, amber, steenkool, zaden, etc.... De eerste les eindigde met de eencelligen en wieren die we regelmatig op het strand tegenkomen. De tweede les was een samenvatting van alle dierlijke organismen, en begon met sponzen, waarna de mosdiertjes iets uitvoeriger werden besproken (wat niet verwonderlijk is als je Hans kent), hydroïdpoliepen, kwallen, anemonen, wormen, weekdieren (waar snel over gegaan werd, wel verwijzende naar goede boeken om deze op naam te brengen), kreeftachtigen, stekelhuidigen en zakpijpen. Deze les eindigde met de insecten (vliegen) en gewervelden (vissen, vogels en zeezoogdieren).

Op 11 oktober was het dan eindelijk tijd om zelf op het strand te gaan zoeken. We verzamelden in Nieuwpoort waar ook de Strandwerkgroep aanwezig was met kruien. De wandeling startte aan de hoogwaterlijn waar de eerste vondsten zich lieten bewonderen.

Er werden twee soorten *Obelia*'s gevonden en Hans legde het verschil uit tussen de Lange zeedraad *Obelia longissima* en de 'Tweeandzeedraad' *Obelia bidentata*. Verder zagen we daar nog *Zecycypres Sertularia cupressina*, Zeespriet *Nemertesia antennina* en Zeedennetje *Abietinaria abietina*, voor een leek niet altijd makkelijk uit elkaar te houden. De vondsten bleven maar komen: verschillende soorten schelpen passeerden de revue waaronder doubletten van het Zaagje *Donax vittatus*, het Nonnetje *Macoma balthica* en de Amerikaanse boormossel *Petricolaria pholadiformis* en kleppen van de Kokkel *Cerastoderma edule*, de Grote strandschelp *Macra stultorum* en de Stevige strandschelp *Spisula solida*. Een opvallende verschijning was een exotisch aandoend slakkenhuis dat later door Francis Kerckhof werd gedetermineerd als een Haïtiaanse landslak *Liguus virgineus*, deze wordt aan de kust veelvuldig verkocht in souvenirwinkeltjes. Iets verderop werd een sifo gevonden van een Afgeknotte gaper *Mya truncata* samen met stukjes Zeeklit *Echinocardium cordatum* en Zeeboontje *Echinocyamus pusillus*.

Hans drong aan om ons richting staketsel en strandhoofd te begeven voor het water weer zou beginnen opkomen. Daar stond Francis ons al op te wachten. Bij dit lage water waren verschillende anemonen mooi te zien met de zeer mooie Zebra-anemoon *Actinia striata* als topper. Een groene worm trok al vlug de aandacht en werd door Francis al vlug op naam gebracht, de Groene bladkieuwworm *Eulalia viridis*. Op een kolonie Slangmosdiertjes *Anguinella palmata* bleek een volgende topper te zitten, een zeespin die niet onmiddellijk benoemd kon worden, deze werd dan ook door Francis meegenomen en zou later Slanke zeespin *Nymphon gracile* blijken te zijn. Op dezelfde kolonie bleken nog andere soorten te zitten die Francis ook allemaal determineerde. Hierbij laat ik Francis zelf aan het woord: "Bovendien bleken er nog 5 exemplaren op te zitten van een kleinere soort: *Ammothella longipes* naast talrijke *Corophium acherusicum*, een kokervormend vlokreeftje waarvan de slibbige kokertjes de *Anguinella* bijna volledig overdekten. Er zaten ook nog enkele jonge exemplaren tussen van een ander koker bewonend vlokreeftje *Jassa herdmani*. Verder nog talrijke jonge mosseltjes *Mytilus edulis* van 1 mm en nog 2 snoerwormen (Nemertea) *Oerstedia dorsalis*. Er hadden zich ook twee jonge mosseltjes op de poten van de zeespin gevestigd." Veel tijd om stil te staan hadden we niet want het water steeg ongenadig zodat we hogerop dienden te zoeken. Hierbij kregen we een kundige uitleg over zeepokken, waarvan we 4 soorten zagen en krabben met 6 soorten. Eén van de krabben had ook sporen van het Krabbenzakje *Sacculina carcini*. Blaasjeskrab *Hemigrapsus sanguineus* werd veelvuldig gevonden, kenmerkend is het blaasje bij zijn scharen. Opvallend is dat deze soort nog maar sinds 2006 aan onze kust is opgemerkt maar nu al één van de algemeenste soorten is. Tussen de stenen vonden we ook een dode Dunlipharder *Liza ramada*. Ondertussen ontspon zich een discussie over welke steltloper zich in de vloedlijn bevond, wat na enkele kenmerken te overlopen een Rosse grutto *Limosa lapponica* bleek te zijn.

Omdat de vloed verder oprukte besloten we om een kijkje te nemen bij de kruier van dienst Bram Conings. Naast de vele Garnalen *Crangon crangon* en Gezaagde steurgarnalen *Palaemon serratus* waren ook veel visjes te zien. Al vlug ontspon er zich een discussie of de kleine zilveren visjes jonge haringen of sprotjes waren. Het begin van de rugvin lag voor het begin van de buikvin wat wees op Haring. Een opvallende vangst was het Harnasmannetje *Agonus cataphractus*, een niet zo frequent voorkomende soort. Andere soorten waren Vijfdradige meun *Ciliata mustela*, jonge Zeebaars *Dicentrarchus labrax*, Kleine pieterman *Echiichthys vipera*, Grauwe poon *Eutrigla gurnardus*, Schol *Pleuronectes platessa*, Tarbot *Scophthalmus maximus* en Tong *Solea solea*. Opvallend waren ook enkele kleine zeenaaldjes *Syngnathus spec.*, maar welke soort het betrof kon niet met zekerheid gezegd worden. Bij het terugkeren werden ook nog enkele leuke soorten genoteerd met als bijzonderste Kleine klokpoliep *Clytia hemisphaerica*. Ook werden nog enkele Strandvliegen *Fucellia spec.* bekeken en bleken er kleine sponsballetjes te liggen die volgens Francis afkomstig konden zijn uit de kerncentrale van Gravelines, maar dat was niet het geval want ze waren iets kleiner.

Al bij al een stevige lijst die vele cursisten gelukkig maakte, maar ook met de neus op de realiteit drukte dat wat je op het strand vindt veel studiewerk zal meebrengen.

Latijnse naam	Nederlandse naam	Opmerkingen
<b>Aves</b>	<b>Vogels</b>	
<i>Anas platyrhynchos</i> Linnaeus, 1758	Wilde eend	
<i>Arenaria interpres</i> (Linnaeus, 1758)	Steenloper	
<i>Coloeus monedula</i> (Linnaeus, 1758)	Kauw	
<i>Columba palumbus</i> Linnaeus, 1758	Houtduif	
<i>Corvus corone</i> Linnaeus, 1758	Zwarte kraai	
<i>Fulica atra</i> Linnaeus, 1758	Meerkoet	
<i>Haematopus ostralegus</i> Linnaeus, 1758	Scholekster	
<i>Larus argentatus</i> Pontoppidan, 1763	Zilvermeeuw	
<i>Larus canus</i> Linnaeus, 1758	Stormmeeuw	
<i>Larus fuscus</i> Linnaeus, 1758	Kleine mantelmeeuw	
<i>Larus marinus</i> Linnaeus, 1758	Grote mantelmeeuw	
<i>Larus ridibundus</i> Linnaeus, 1766	Kokmeeuw	
<i>Limosa lapponica</i> (Linnaeus, 1758)	Rosse grutto	
<i>Numenius arquata</i> (Linnaeus, 1758)	Wulp	
<i>Passer domesticus</i> (Linnaeus, 1758)	Huisemus	
<i>Phalacrocorax carbo</i> (Linnaeus, 1758)	Aalscholver	
<i>Pica pica</i> (Linnaeus, 1758)	Ekster	
<i>Platalea leucorodia</i> Linnaeus, 1758	Lepelaar	
<i>Streptopelia decaocto</i> (Frisvaldszky, 1838)	Turkse tortel	
<i>Tringa totanus</i> (Linnaeus, 1758)	Tureluur	
<i>Vanellus vanellus</i> (Linnaeus, 1758)	Kievit	



<b>Pisces</b>	<b>Vissen</b>	
<i>Agonus cataphractus</i> (Linnaeus, 1758)	Harnasmannetje	
<i>Ciliata mustela</i> (Linnaeus, 1758)	Vijfdradige meun	
<i>Clupea harengus</i> Linnaeus, 1758	Haring	
<i>Dicentrarchus labrax</i> (Linnaeus, 1758)	Zeebaars	
<i>Echiichthys vipera</i> (Cuvier, 1829)	Kleine pieterman	
<i>Eutrigla gurnardus</i> (Linnaeus, 1758)	Grauwe poon	
<i>Lipophrys pholis</i> (Linnaeus, 1758)	Slijmvis	
<i>Liza ramada</i> (Risso, 1827)	Dunlipharder (dood)	
<i>Merlangius merlangus</i> (Linnaeus, 1758)	Wijting (dood)	
<i>Pleuronectes platessa</i> Linnaeus, 1758	Schol	
<i>Pomatoschistus minutus</i> (Pallas, 1770)	Dikkopje	
<i>Raja clavata</i> Linnaeus, 1758	Stekelrog (eikapsel)	
<i>Scophthalmus maximus</i> (Linnaeus, 1758)	Tarbot	
<i>Scyliorhinus canicula</i> (Linnaeus, 1758)	Hondshaai (eikapsel)	
<i>Solea solea</i> (Linnaeus, 1758)	Tong	
<i>Syngnathus spec.</i>	Zeenaald	
<b>Insecta</b>	<b>Insecten</b>	
<i>Fucellia spec.</i>	Strandvlieg	
<b>Echinodermata</b>	<b>Stekelhuidigen</b>	
<i>Echinocardium cordatum</i> (Pennant, 1777)	Zeeklit	
<i>Echinocyamus pusillus</i> (O.F. Müller, 1776)	Zeeboontje	
<i>Psammechinus miliaris</i> (P.L.S. Müller, 1771)	Kleine zeeappel	
<b>Crustacea</b>	<b>Kreeftachtigen</b>	
<i>Crangon crangon</i> (Linnaeus, 1758)	Garnaal	

<i>Palaemon serratus</i> (Pennant, 1777)	Gezaagde steurgarnaal	
<i>Diogenes pugilator</i> (Roux, 1829)	Kleine heremietkreeft	
<i>Pagurus bernhardus</i> (Linnaeus, 1758)	Heremietkreeft	
<i>Cancer pagurus</i> Linnaeus, 1758	Noordzeekrab	
<i>Carcinus maenas</i> (Linnaeus, 1758)	Strandkrab	
<i>Hemigrapsus sanguineus</i> (De Haan, 1835)	Blaasjeskrab	
<i>Liocarcinus holsatus</i> (Fabricius, 1798)	Gewone zwemkrab	
<i>Porcellana platycheles</i> (Pennant, 1777)	Harig porseleinkrabbetje	
<i>Portumnus latipes</i> (Pennant, 1777)	Breedpootkrab	
<i>Sacculina carcini</i> Thompson, 1836	Krabbenzakje	
<i>Austrominius modestus</i> (Darwin, 1854)	Nieuw-Zeelandse zeepok	
<i>Balanus crenatus</i> Bruguière, 1789	Gekerfde zeepok	
<i>Semibalanus balanoides</i> (Linnaeus, 1767)	Gewone zeepok	
<i>Amphibalanus improvisus</i> (Darwin, 1854)	Brakwaterpok	
<i>Jassa herdmani</i> (Walker, 1893)	(vlokreeftje)	op Anguinella
<i>Monocorophium acherusicum</i> (Costa, 1853)	(vlokreeftje)	op Anguinella
<i>Talitrus saltator</i> (Montagu, 1808)	Strandvlo	
<b>Pycnogonida</b>	<b>Zeespinnen</b>	
<i>Ammothella longipes</i> (Hodge, 1864)	(klein soort zeespin)	5 exemplaren op Anguinella
<i>Nymphon gracile</i> Leach, 1814	Slanke zeespin	1 exemplaar op Anguinella
<b>Mollusca</b>	<b>Weekdieren</b>	
<i>Buccinum undatum</i> Linnaeus, 1758	Wulk	(lege schelp + eikapsels)
<i>Cerastoderma edule</i> (Linnaeus, 1758)	Kokkel	(klep)

<i>Crassostrea gigas</i> (Thunberg, 1793)	Japanse oester	levend
<i>Crepidula fornicata</i> (Linnaeus, 1758)	Muiltje	levend
<i>Donax vittatus</i> (da Costa, 1778)	Zaagje	doublet
<i>Ensis directus</i> (Conrad, 1843)	Amerikaanse zwaardschede	(levend)
<i>Epitonium clathrus</i> (Linnaeus, 1758)	Wenteltrap	lege hoorn
<i>Euspira catena</i> (da Costa, 1778)	Grote tepelhoren	lege hoorn
<i>Liguus virgineus</i> (Linnaeus, 1758)	Haïtiaanse landslak	(leeg slakkenhuis - veelvuldig verkocht in winkels aan de dijk)
<i>Littorina littorea</i> (Linnaeus, 1758)	Gewone alikruik	levend
<i>Littorina saxatilis</i> (Olivi, 1792)	Ruwe alikruik	levend
<i>Mactra stultorum</i> (Linnaeus, 1758)	Grote strandschelp	klep
<i>Macoma baltica</i> (Linnaeus, 1758)	Nonnetje	doublet
<i>Mya truncata</i> Linnaeus, 1758	Afgeknotte gaper (sifo)	kleppen
<i>Mytilus edulis</i> Linnaeus, 1758	Mossel	levend
<i>Nassarius reticulatus</i> (Linnaeus, 1758)	Gevlochten fuikhoren	lege hoorn
<i>Patella vulgata</i> Linnaeus, 1758	Schaalhoren	levend
<i>Petricolaria pholadiformis</i> (Lamarck, 1818)	Amerikaanse boormossel	doubletten en kleppen
<i>Spisula solida</i> (Linnaeus, 1758)	Stevige strandschelp	kleppen
<i>Spisula subtruncata</i> (da Costa, 1778)	Halfgeknotte strandschelp	kleppen
<b>Actiniaria</b>	<b>Zeeanemonen</b>	
<i>Actinia equina</i> (Linnaeus, 1758)	Paardenanemoon	
<i>Actinia striata</i> Quoy & Gaimard, 1833	Zebra-anemoon	
<i>Metridium senile</i> (Linnaeus, 1761)	Zeeanjelier	
<i>Sagartia troglodytes</i> (Price in Johnston, 1847)	Slibanemoon	
<b>Cnidaria</b>	<b>Neteldieren</b>	

<i>Abietinaria abietina</i> (Linnaeus, 1758)	Zeedennetje	
<i>Clytia hemisphaerica</i> (Linnaeus, 1767)	Kleine klokpoliep	
<i>Ectopleura larynx</i> (Ellis & Solander, 1786)	Gorgelpijp	
<i>Hydractinia echinata</i> (Fleming, 1828)	Zeerasp	
<i>Nemertesia antennina</i> (Linnaeus, 1758)	Zeespriet	
<i>Obelia bidentata</i> Clark, 1875	Tweetandzeedraad (niet officiële naam)	
<i>Obelia longissima</i> (Pallas, 1766)	Lange zeedraad	
<i>Rhizostoma pulmo</i> (Macri, 1778)	Zeepaddenstoel	
<i>Sertularia cupressina</i> Linnaeus, 1758	Zeecypres	
<b>Ctenophora</b>	<b>Ribkwallen</b>	
<i>Pleurobrachia pileus</i> (O. F. Müller, 1776)	Zeedruif	
<b>Bryozoa</b>	<b>Mosdierpjes</b>	
<i>Alcyonidium diaphanum</i> (Hudson, 1778)	Bruine zeevinger	
<i>Anguinella palmata</i> Van Beneden, 1845	Slangmosdierpje	
<i>Conopeum reticulum</i> (Linnaeus, 1767)	Zeevitrage	
<i>Electra pilosa</i> (Linnaeus, 1767)	Harig mosdierpje	
<i>Flustra foliacea</i> (Linnaeus, 1758)	Breedbladig mosdierpje	
<b>Annelida</b>	<b>Wormen</b>	
<i>Arenicola marina</i> (Linnaeus, 1758)	Zeepier	
<i>Chaetopterus variopedatus</i> (Renier, 1804)	Perkamentkokerworm	Kokers
<i>Eulalia viridis</i> (Linnaeus, 1767)	Groene bladkieuwworm	
<i>Lagis koreni</i> Malmgren, 1866	Goudkammetje	Kokers
<i>Lanice conchilega</i> (Pallas, 1766)	Schelpkokerworm	
<b>Nemertea</b>	<b>Snoerwormen</b>	



<i>Oerstedtia dorsalis</i> (Abildgaard, 1806)	(soort snoerworm)	
<b>Algae</b>	<b>Algen</b>	
<i>Ascophyllum nodosum</i> (Linnaeus) Le Jolis, 1863	Knotswier	aangespoeld vloedlijn
<i>Fucus vesiculosus</i> Linnaeus, 1753	Blaaswier	
<i>Fucus vesiculosus</i> var. <i>linearis</i> (Hudson) Kützing, 1849	(zonder blazen)	
<i>Fucus vesiculosus</i> var. <i>vesiculosus</i> Linnaeus, 1753	(met blazen)	
<i>Himanthalia elongata</i> (Linnaeus) S.F.Gray, 1821	Riemwier	aangespoeld vloedlijn
<i>Ulva lactuca</i> Linnaeus, 1753	Zeesla	



Foto: Sfeerbeeld (foto Jan Vanhoutte)

**Rodestraat 105  
8630 Veurne**